

BÖRTÖNRŐL ÁLMODOM MOSTANÁBAN

Regényrészlet

G I O N N Á N D O R

Ugyanaz a bicegő sofőr vitt vissza a börtönbe, aki annak idején a tengerpartra hozott, de most megbilincselte a kezemet, és úgy ültetett be maga mellé a tehergépkocsi fülkéjébe, a pisztolytáskáját kikapcsolta, és nagyon dühösen nézett rám. Kora hajnalban indultunk, hideg volt a fenyőerdőben, áthajtottunk Zorana faluján, itt végre láttam pálmafákat, a pálmafák is fázósan összehúzták leveleiket, és én azon gondolkodtam, hogy vajon mit csinálnak Zoranával a fivérei, bizonyára napokig gyalázni fogják, amiért összeadta magát egy magamfajta börtöntöltelékkel, az is lehet, hogy megpofozzák egyszer-kétszer, ezektől a dalmata tengerészektől minden kitelik, bár megeshet, hogy börtönbe csukták őket, hiszen tiltott területre törtek be, amikor engem üldöztek, hogy agyonverjenek, néhány embert leütöttek, szóval abban reménykedtem, hogy börtönben ülnek.

A sofőr dühösen és gyorsan hajtott a kanyargós utakon, kidülledt szemmel rohant neki a kopár hegyeknek, a kopár hegyek között még hidegebb volt, mint a tenger mellett, megbilincselte kezemet két térdem közé szorítottam, összehúztam magam, amennyire tudtam, de még így is fáztam, és szerettem volna beszélgetni a sofőrrel, ő azonban nem volt beszédes természetű, és most egyébként is dühös volt rám valamiért, nem tudtam pontosan, hogy miért. Egyre magasabbra kapaszkodtunk fel a hegyekbe, a teherautó bömbölt, mert a sofőr itt is gyorsan hajtott, dülöngéltem jobbra-balra, felkavarodott a gyomrom, a tenger teljesen eltűnt mögöttünk, a sós tengeri levegő sem érződött, hideg, majdnem hőszerű levegő csapódott be a bűdös vezetőfülkébe. Nagyon magasán jártunk már, amikor a sofőr végre megszólalt.

– Sötét, hideg magánzárkába fognak csukni – mondta kárörvendően. – Vinnyogni fogsz kínodban, mint a bőregér.

– A tenger mellett gyönyörű éjszakáim voltak – próbáltam vagánykodni, holott igencsak nyomorultul éreztem magam.

- Hagytad, hogy a legjobb barátom megölje magát – horkant fel a sofőr.
– Pedig figyelmeztettelek, hogy viselkedj vele tisztességtudóan.
- Tisztességtudóan viselkedtem a Szigonyossal – mondtam. – Mindig előre köszöntem neki, minden éjszaka felvittem a szobájába egy üveg jéghideg sört, és jó vadászatot kívántam neki másnapra. És sokat beszélgettem vele Paolóról, az olasz cápáról.
- Nekem is emlegette, hogy egy nagy gonosz cápára vadászik – mondta valamivel csöndesebben és emberibb hangon a sofőr. – Mindig veszélyes vadakra szeretett vadászni.
- Paolónak hívták azt a nagy gonosz cápát – mondtam. – És olasz volt. Ő okozta a Szigonyos halálát.
- Hogyan?
- Egy szép napon elkapta Paolót, és megszigonyozta. Felcipelte a szobájába, bevitte a fürdőszobába, és belerakta a fürdőkádba. Csakhogy ekkor kiderült, hogy Paolo nem cápa, és talán nem is olasz. Egy jóindulatú nagy fekete hal volt, amely szomorúan haldoklott a fehér fürdőkádban, mert a Szigonyosnak nem sikerült egyetlen lövéssel megölnie.
- Hát igen – sóhajtotta még csöndesebben a sofőr. – Nagyon büszke volt a vadásztudományára.
- Így aztán pisztollyal fejbe lőtte a nagy fekete halat, aztán fejbe lőtte saját magát is. Önérzetes ember volt.
- Azt mondják róla, hogy bolond volt.
- Önérzetes ember volt – hajtogattam, mert úgy gondoltam, hogy ezzel kissé megvigasztalom a sofőrt.
- Te hol voltál, amikor fejbe lőtte magát?
- Lent a portán. Pezsgőt ittam.
- Fegyenceknek tilos szeszes italt fogyasztaniuk – förmedt rám a sofőr.
- Búcsúzkodtam valakitől – mentegőttem. – Egy nagyon kedves személytől búcsúztam el éppen.
- Rengeteg szabálytalanságot követtél el – mondta szigorúan a sofőr. – Szeszes italt fogyasztottál, kijártál a tengerre fürödni, és rendszeresen paráználkodtál éjszakánként a strandon.
- Szerettem azt a lányt – mondtam. – El akartam venni feleségül. De azok a bigott fivérei elrontottak mindent.
- Egy fegyenc ne ígérjen házasságot senkinek.
- Egy év múlva kiszabadulok a börtönből – mondtam.
- Nem biztos, hogy egy év múlva kiszabadulsz. Rengeteg szabálytalanságot követtél el. Hónapokig fogsz sötét magánzárkában vinnyogni, mint egy bőregér a huzatos templomtoronyban. Lehet, hogy meghosszabbítják a büntetésedet. Szerintem megérdemelnéd, mert megmenthetted volna a barátom életét, ha akarod.

– Nem lehetett megmenteni.

– Dehogynem. Megmagyarázhattad volna, hogy Paolo mégis olasz cápa.

– A Szigonyos jobban értett a tengeri halakhoz, mint én, és jól tudta, hogy a megszigonyozott Paolo nem cápa.

– Meg lehetett volna győzni, hogy Paolo igenis olasz cápa – erősködött a sofőr. – A barátom mindig hajlott az okos szóra. Annak idején a háborúban is meggyőztük, hogy álljon át a csetnikektől hozzánk.

Erre nem tudtam mit mondani, a sofőr pedig már ismét dühös volt rám. Összeszorította a száját, és még gyorsabban hajtotta a teherautót, mint eddig. Zörögve, füstölögve szeltük a kanyarokat, lassan magunk mögött hagytuk a kopár hegyeket, felbukkantak az erdős hegyoldalak. Dél felé járhatott az idő, kezdtem megéhezni, nem bántam volna, ha megállunk valahol ebédelni, esetleg ugyanazon a helyen, ahol hónapokkal ezelőtt a tenger felé menet megálltunk hegyi bárányt enni, most is szívesen fizettem volna a báránysültet, bár nem voltam benne biztos, hogy ilyenkor ősszel lehet-e még bárányt találni a hegyekben, de jó lett volna birkahús is, pénzem mindenestre volt még abból, amit Istenfélő Dánieltől kaptam, hiszen a tengerparti szállodában nem költöttem semmire, napközben ingyen kaptam az ételt, éjjel meg annyi italt ihattam, amennyit akartam, meg kell azonban mondanom, hogy nem éltem vissza a helyzetemmel, ritkán iszogattam éjszakai ügyelet közben, inkább Pascal Gondolatokját lapozgattam vagy egyéb, kellemesebb dolgokról álmodoztam. Tehát volt pénzem, csakhogy a sofőr nagyon haragudott rám a Szigonyos halála miatt, nem mertem neki az ebédet emlegeti, veszettül hajtott a sűrű erdőben, és már az erdős hegyekből is kikeveredtünk, amikor végre megállt egy vedlett falú kiskocsmá előtt.

Kiszálltunk, először vécére mentünk, de a sofőr még ekkor sem vette le kezéről a bilincset, és a pisztolytáskáját sem gombolta be, veszélyes vagy legalábbis megbízhatatlan és felelőtlen embernek tartott, azután vásárolt három szendvicset, kettőt magának, egyet nekem, visszatuszkolt a teherautóba, és máris rohantunk tovább. Zötyögő teherautóban ettük a szendvicset, a sofőr evés közben fél kézzel is gyorsan vezetett, és a továbbiakban sem szólt hozzám egy szót sem. Az volt az érzésem, hogy egész életében haragudni fog rám, ami nagyon bántott, mert tényleg nem akadályozhatam meg a Szigonyos öngyilkosságát.

Alkonyodott, amikor a börtönhöz tartozó birtokra értünk. Itt lelassítottunk, mert az út szélén teherautók álltak, a gyümölcsösökben, a mezőkön és az állattenyésztő telepeken dolgozó rabok akkor gyülekeztek, hogy visszamenjenek a börtönbe. Egyszer csak észrevettem, hogy Radoman lépdel az egyik tehergépkocsi felé. Kinyitottam az ajtót, és rákiáltottam:

– Radoman!

Radoman bambán rám nézett, és csodálkozva széttárta a karját.

– Magánzárkába visznek! – kiabáltam. – Mondd meg a Halálfejüknek!

A sofőr lefékezett, és elővette a pisztolyát.

– Csukd be az ajtót, mert lelőlek, mint a kutyát – mondta fogcsikorgatva. – És ne ordítózz!

Becsuktam az ajtót, a sofőr visszatette a pisztolyát a táskájába, rákapcsolt, és elhúzott a veszteglő teherautók mellett. Gyorsan beértünk a börtön udvarába, megálltunk az udvar közepén. Egy börtönőr ballagott oda hozzánk unottan, a sofőr kiszállt a teherautóból, odabicegett hozzám, és magyarázott neki valamit. A börtönőr elment, aztán csakhamar visszatért két másik börtönőrrel, az egyiknek valamilyen rangja volt. Ekkor engem is kiszállítottak a fülkéből, leszedték a kezemről a bilincset, és az egyik börtönőr, akinek nem volt semmilyen rangja, bekísért a melós rabok épületébe. Csöndes volt az épület, a rabok nem tértek vissza a birtokról, hosszú folyosókon mentünk végig, aztán az egyik folyosó végén megálltunk egy vastag faajtó előtt, a börtönőr kinyitotta, a faajtó mögött rácsos ajtó volt, azt is kinyitotta, és belékölt egy szűk, sötét és hideg cellába. Rám zárta mind a két ajtót, és én ott maradtam a nagy sötétben és a nagy csöndben.

Fáztam. Kis batyut hoztam magammal a tengerpartól, néhány ruhanemű volt benne, köztük a vérvörös pulóver, amely már régen halványlilára fakult, ezt magamra húztam, de még így is fáztam. Körültapogattam a cella falait, beleütköztem egy ágyba. Sodronyos ágy volt, rajta két pokróc. Ekkor már valamennyire megszokta a szemem a sötétséget, azt is észrevettem, hogy magasan a mennyezet alatt egy kis ablakrés is van, ezen beszüremlett némi halványkék világosság, de nem sok, mert már odakint is sötét volt. Belecsavargóztam a pokrócokba, ledőltem az ágyra, és arra gondoltam, hogy milyen jó meleg volt a tenger mellett abban a padlásszobában, erre megint fázni kezdtem, mire elhatároztam, hogy nem gondolok semmire. Fáradt voltam a hosszú úttól, aludni akartam.

Elaludtam, és azon nyomban álmodni kezdtem. A régi álmom tért vissza. Simokovics úr és a félig kifaragott aranyfogú üzbég lány. A szép üzbég lány a tengerparton mosolygott kőbe vésve, csakhogy a továbbiakban megváltozott az álmom, Simokovics úr most nem tudta folytatni kőfaragó munkáját, mert a félig kész szobrot négy fehér ruhás tengerész állta körül, és nem engedték Simokovics urat az üzbég lány közelébe, Simokovics úr vésővel és kalapáccsal megpróbált a szobor közelébe férkőzni, de a tengerészek elállták az útját. Én mindezt a tengerből néztem. Úsztam a tengerben a part felé, szerettem volna gyorsan úszni, hogy segítsek Simokovics úrnak, de valahogy nem haladtam, ügyetlenül kapálóztam a sós és hideg vízben. Aztán észrevettem, hogy megjelenik a parton Hegedűs Marcella néni is, és megpróbál tüzet gyújtani, talán azért, hogy fényjeleket adjon nekem a szik-

láról, de a tűz nem lobbant fel, pedig ha valaki tudott tüzet gyújtani, az Hegedűs Marcella néni volt. Szóval kínlódtam abban a nagy sós vízben, néztem a zord tengerészeket, a szerencsétlenkedő Simokovics urat és Hegedűs Marcella nénit, amikor egyszer csak felbukkant mellettem a Szigonyos, az egykori rendőrfőnök. Szomorúan megjegyezte, hogy egy nagy fekete hal úszik utánunk, de a nagy fekete hal nem cápa. En rémültem bizonygattam neki, hogy igenis cápa az a nagy fekete hal, még hozzá olasz cápa, és Paolónak hívják, kérleltem a Szigonyost, hogy döfje szíven a hegyesre reszelt szigonnyal, mert különben széttép bennünket Paolo. Szigonyos csak szomorúan rázta a fejét, azt magyarázta, hogy sajnos kivesztek már az igazán veszélyes ragadozók, így hát neki nincs mire vadásznia, tulajdonképpen nincs is miért élnie, nincs semmi dolga ezen a világon, én meg közben rémülten ordítottam, hogy szigonyozza már meg Paolót, az olasz cápát, mert az engem akar felfalni.

Felébredtem, vacogva ültem fel a sodronyos ágyon, és igaza lett a barátságatlan sofőrnek, aki a börtönbe hozott: vinnyogtam a sötétben, mint egy megkínzott böregér. Ezután már nem mertem elaludni, csak feküdtem fáradt szemekkel, Zoranára gondoltam, sajnáltam a szegény dalmata lányt, sajnáltam magamat is, és éreztem, hogy vastagodik a bőr a tenyeremen, és azt is tudtam, hogy ezentúl egyre vastagabb lesz a bőröm.

Reggel valamennyire kivilágosodott a cellám, reggelire teát és egy darab kenyeret kaptam, utána egész nap tébláboltam a homályos szűk cellában, néha ledőltem az ágyra, de nem mertem elaludni, délben valami levesfélét adtak enni, este pedig ismét teát és kenyeret. Így teltek a következő napok is, fáradt voltam és elkeseredett, soha életemben még nem aludtam olyan keveset, mint ott a magánzárkában. Ha pedig mégis elaludtam rövid időre, mindig ugyanazt az álmodtam, Paolo, az olasz cápa üldözött, hogy darabokra tépjen, a sziklás tengerparton meg Simokovics úr hiába próbálkozott az aranyfogú üzbégi lányhoz férkőzni, és Hegedűs Marcella néni sem tudott tüzet gyújtani. Most tényleg szenvedtem szegény Kovács Júlia haláláért.

Talán két hétig voltam a magánzárkában, amikor egy sötét este szélesre tárták előttem a rácsos ajtót és a vastag faajtót, a börtönőr kurtán rám parancsolt, hogy menjek ki. Ismét csöndes folyosókon mentünk végig, a rabok már aludtak, engem a börtönőr kivezetett az udvarra. Az udvaron egy terepjáró dzsip állt, a börtönőr betuszkolt a sofőr mögé. A mellettem levő ülésen is ült valaki, de a sötétben nem láttam, hogy kicsoda. A sofőr indított, lassan kigördültünk a börtön udvaráról. Ekkor megszólalt magyarul a mellettem ülő ember.

– Nos, Rómeó, milyenek a dalmata Júliák?
Istenfélő Dániel volt.

Majdnem sírva borultam a vállára.

– Dániel... – hebegtem érzékenyülve, de aztán megembereltem magam, és azt mondtam: – Te kecsketejeen nevelkedett, sötét gazember! Előbb is kimenthettél volna a magánzárkából. A bőröm már olyan vastag, mint egy százéves bivalyé.

– Magad is ostoba bivaly módjára viselkedtél – mondta gorombán Dániel. – Elküldtünk a gyönyörű tengerpartra, egy pálmaerdő kellős közepébe, és te mindent elrontottál egy gyanús erkölcsű dalmata lány miatt.

– Fenyőerdőben voltam – magyaráztam –, a dalmata lány pedig egyáltalán nem volt gyanús erkölcsű, szerettük egymást, és verset fogok írni róla.

– Egész biztosan rossz verset fogsz írni róla.

– Jó verset fogok írni – mondtam. – Mindig is jó verseket írtam. Erről jut eszembe: előadtátok a börtönverseimet?

– Nem. Továbbra sem szabad verseket szavalnunk, mert ezzel nyugtalanságot keltenénk a fegyencek körében. Viszont az üzlet virágzik. Rengeteg pálinkát szállítunk Kucsuknak, és a rabok is sokat megvesznek tőlünk. A Lírikusok remekül dolgoznak. És ezentúl te is dolgozni fogsz.

– Mi lesz a dolgom?

– Tűzgyújtás.

– Tűzgyújtás?

– Igen. És a tűz állandó táplálása száraz akácfahasábokkal.

– Szörnyű álmaim voltak a magánzárkában – mondtam. – Marcella néni is mindig megjelent álomban, megpróbált tüzet gyújtani, de sohasem sikerült neki.

– Hazudnak az álmok – mondta Dániel. – Marcella néni a befagyott folyón is tüzet tudott volna gyújtani.

– Hova megyünk tulajdonképpen? – kérdeztem.

– A Villába.

– Azt mondják, az nagyon jó hely.

– Persze, hogy jó hely – mondta Dániel. – A pincéje azonban meglehetősen bűdös. És te ott fogsz tevékenykedni.

– A pincékben klausztrófóbiások lesznek az emberek.

– A magánzárkában még inkább klausztrófóbiások lesznek az emberek. És megvastagodik a bőrük.

– Ha kiszabadulok a börtönből, és befejezem az egyetemem, keresek majd magamnak egy tanyasi iskolát, és ott fogok tanítani – mondtam. – Napközben beállok a búzatáblákba, és a messzeséget nézem, éjszakánként pedig a csillagoknak integetek, és élvezem majd a nagy tágasságot.

– Közben nem ártana a betűvetésre is megtanítani a tanyasi gyerekeket.

– Gyönyörű dolgokról mesélek majd a tanyasi gyerekeknek.

– Én is kiterveztem már, hogy mit csinálok, ha kiszabadulok a börtönből

– mondta Dániel. – Izgalmas dolgokat akarok csinálni. A tanyasi iskolák unalmasak.

– Megígértem egy szemüveges földrajztanárnőnek, hogy tanyasi iskolába megyek tanítani – mondtam.

– A szemüveges földrajztanárnőbe is szerelmes voltál?

– Igen.

Megérkeztünk a Villához. Kiszálltunk a terepjáróból, sötét volt, a sötétben csak annyit láttam, hogy a Villa igen nagy ház, de nem nézelődhettem sokáig, mert Istenfélő Dániel a Villa oldalához vezetett, és kinyitott egy súlyos faajtót. Majdnem ugyanolyan ajtó volt, mint a börtönben a cellák ajtóit. Az ajtó mögött lépcső vezetett lefelé. Lentről halvány, sárga fény szűrődött a lépcsőkre, és erős cefreszag érződött. Lebotorkáltunk a lépcsőkön, a cefreszag egyre orrfacsaróbb lett, egy gyéren megvilágított, hatalmas pincébe érkeztünk. A pince közepén Halálfejú Józsi állt, és igen szemrehányóan nézett rám.

– Sok gondot okozol nekünk, fiú – mondta rosszkedvűen. – Verseket írsz, vagy szerelmes leszel, márpedig az ilyesmiből leginkább baj származik.

– Lírai alkat vagyok – mondtam.

– A lírai alkatú fegyencek előbb-utóbb magánzárkába kerülnek.

– Vagy egy cefrebüzös pincébe – mondtam.

– Csak ide tudtunk kihozni – mondta Halálfejú Józsi. – Ennek is örülhetsz.

– Örülök neki. Viszont máris elkábultam ettől a büztől. A sok erjedő gyümölcs akár meg is fojthatja az embert.

– Vannak szellőzőnyílások a pincén – mondta Dániel. – Itt még nem fuladt meg senki, és te is életben maradsz, légy nyugodt.

– A Villa körül ne mutatkozz sokat – mondta Halálfejú Józsi. – Elég rossz híred van felsőbb körökben, jobb, ha nem lát senki. Szóval maradj nyugodt itt a pincében, ha már nagyon bűzlesz a cefrétől, majd felviszlek hozzám a gondnoki szobába, ott van egy zuhanyozó, és majd tisztára mosod magad.

– Jól van – sóhajtottam –, hol kell tüzet gyűjtanom?

– Előbb nézz körül – tanácsolta Dániel. – Ez nem közönséges pince, ez egy tisztességes szeszfőzde.

Elindultam körülnézni. A hatalmas pince jobb oldalán két nagy pálinkafőző állt, ezekből egészen magasan a boltív alatt fémcsövek íveltek át a másik oldalra egy kis betonmedencefélébe. A kazánok körül Halálfejú Józsi két tagbaszakadt testőre ügyködött, azt hiszem, tisztogatták a kazánokat. A kazánok után egy becsukott ajtó következett, amiről nem tudhattam, hogy hova nyílik, azután pedig vashordók sorakoztak a fal mellett, ezekből

áradt a cefrebűz, ezekben erjedt a gyümölcs a pálinkának. A pince végéhez értem, ide már alig jutott a sárga fényből, csak annyit láttam, hogy pokrócok vannak leterítve a földre, elég sok pokróc. Visszafordultam. A pince bal oldalán először egy vízcsapot láttam mosdókagylóval, aztán rengeteg befonott üvegcorsót, nyilván ezekben tárolták a kifőzött pálinkát. És itt volt a medence is, majdnem színültig vízzel, a kazánok csövei a vízbe merültek, mintha ott megvékonyodtak volna, meggömbültek, és ismét elöbukkantak a medence oldalából. Olyanok voltak, mint a rövidre fűrészelt pus-kacsövek. Alattuk zománcos vödörök álltak, üresen. A medence mellett még egy, a másik kettőnél kisebb kazán volt, ennek a csöve is belemerült a vízbe, és szintén elöbukkant a betonfalból, de ebből a csőből pálinka csordogált egy szintén zománcos vödörbe. A kis kazán előtt két ember üldögélt, az egyiket megismertem, Mitar volt, a Daráló egykori főnöke. Karvastagsá-gú faágakkal fűtötte a kazánt, és nagyon odafigyelt a tűzre, és odafigyelt a vödörbe csordogáló pálinkára is, mert egy furcsa üvegcsövet rakott bele a vödörbe, az üvegcső amolyan hasas lázmérőre emlékeztetett, mert gömb volt a közepén, és Mitar, miután megvizsgálta a furcsa lázmérőt, elégedett-nek látszott. Mitar mellett üveges tekintetű fiatalember ült kezében vizes-pohárral, de a vizespohárból nem vizet ivott.

– Megnéztél mindent? – kérdezte Dániel.

– Megnéztem – mondtam. – Hol kell tüzet gyűjtanom?

– A két nagy kazánban – mondta Dániel. – Minden reggel tüzet gyűjtasz, azután tüzelgetsz estig. A kazánokat előzőleg természetesen megtöltitek jófajta cefrével. A cefre felforr, nemes párája felszáll a csövekben, a vízben lehűl, és folyékonyá válik, kifolyik a vödörkbe. De ez még csak amolyan vizenyős, savanyú pálinka, amit mi vodkának hívunk.

– A vodka tudtommal remek orosz ital – mondtam.

– Ez nem remek orosz ital, hanem vízizű pálinka, amelytől minden jóér-zésű ember megvetően elfordítja a fejét – magyarázta Dániel. – Csakhogy ezt a híg lötytyöt aztán kézbe veszi Mitar, és még egyszer átfőzi az ő kis ka-zánjában, és ekkor kapjuk az igazi pálinkát. De ez már nem a te dolgod. A te dolgod az, hogy a tűzre ügyelj.

Halálfejú Józsi két testőrére mutatott.

– Vancso és Emir majd segédkezik a pálinkafőzésben. Minden reggel be-készítik a tűzifát, a hordókból átmeregetik a gyümölcsöt a kazánokba, és egyéb munkálatokat is elvégeznek. Ha időnként Józsi mellé szólítja őket a kötelesség, akkor ti ketten Mitarral intézitek a dolgokat. Ilyenkor több munkátok lesz, de kibírjátok. Szaktanácsokért fordulj bizalommal Mitar-hoz, mindent tud a pálinkáról, legalább húsz éve már idült alkoholista.

– Amikor a börtönbe kerültem, el akarta venni tőlem a vérvörös pulóve-remet.

– Azóta megjavult – mondta Dániel. – Őt is magánzárkából emeltük ki, és ezért nagyon hálás nekünk. Barátkozzatok össze, és barátkozzál meg ezzel a két szép szál legénnyel is, elég sokáig együtt fogtok tevékenykedni itt a pincében, éjjel is egymás mellett alusztok a pince végében a sok pokróc között.

– Azt hiszem, most már mindent megmagyaráztunk lírai alkatú barátunknak – mondta Halálfejű Józsi, és indulni készült felfelé a pincéből.

– Hová nyílik az az ajtó a kazánok mögött? – kérdeztem.

– Egy másik pincébe – mondta Dániel. – Ott rendeztünk be nektek, szeszipari dolgozóknak egy illemhelyet, ezenkívül még sok-sok vashordó van ott, ezekben tároljuk a már egyszer kifőzött cefrét, aztán feldúsítjuk cukorral és egyébekkel, és még egyszer kifőzzük.

– Nem csodálom, hogy az öreg Gereben Mihálynak megfájdult már a feje a pálinkától – mondtam.

– Sok fegyencnek megfájdult már a feje a pálinkánktól – mondta Dániel.

– Előtte azonban jókedvűek és boldogok voltak, és ez megér egy kis fejfájást.

– Vége van a gyümölcsszezonnak – tette hozzá mélabúsan Halálfejű Józsi. – A szüret is befejeződött. És nekünk is élni kell valamiből.

– Érdekel még valami? – kérdezte Dániel.

– Igen. Ki az a merev tekintetű úr ott Mitar mellett?

– Ő az Árva Gyerek – mondta Halálfejű Józsi. – A kiváltságos rabok közé tartozik, és itt lakik a Villában.

– Miért árva, és miért kiváltságos?

Halálfejű Józsi intett Istenfélő Dánielnek, hogy magyarázza meg. Istenfélő Dániel megmagyarázta:

– Azért árva, mert a szüleit megölték a háborúban a gonosz megszálló fasiszták. Ő ezek után árvaházakban nevelkedett, és sanyarú gyermekkorra volt. De amikor felnőtt, az új rendszer nem feledkezett meg róla. Felfuttatták, egy étolajgyár igazgatója lett, és nem is irányította rosszul a gyárat, ezenkívül együtt vadászott a politikusokkal, egyebek között a mi börtönigazgatónkkal is, akivel nagyon összebarátkozott. Csakhogy közben sikasztgatott. Kezdetben keveset lopott, ezt még elnézték neki, de azután egyre többet lopott, és végül börtönbe vágták. A börtönigazgatónk azonban továbbra is jó barátja maradt, és a Villába helyezte el. Ezért kiváltságos. Az Árva Gyerek azonban itt sem érzi jól magát, ismét úgy érzi, mintha árvaházban volna, és ettől nagyon lehangolódik, azért hát minden este lejön ide a pincébe, és méregerős pálinkát iszik. Mitar kazánjából ugyanis kezdetben igen magas szesztartalmú folyadék csorog, később ez felhígul, Mitar megkeveri, és leméri az erejét a vödörben, és rendes pálinkát kotyvaszt belőle. De az Árva Gyereknek ez túl gyenge, ő az első eresztésből akar in-

ni, minden normális ember ettől a méregtől kinyúlna, mint egy döglött öszvér, az Árva Gyerek azonban talpon marad, sőt megvigasztalódik tőle, bár nem nagyon.

Odamentem az Árva Gyerekhez, leguggoltam eléje, és azt mondtam:

– Én is árva gyerek vagyok. Egy elhagyatott kunyhóban találtak rám idegen emberek a háború alatt. Kecsketejen neveltek fel.

Egy pillanatra értelem csillant üveges szemében, és szomorúan azt mondta:

– Én szemétdombokon turkáltam, és krumplihéjon éltem sokáig. Aztán rám találtak a rokonaim, de ezek gonosz rokonok voltak, beadtak az árva-házba, ahol mindennap répalevest ettünk.

– A kecsketej sem jobb a répalevesnél – mondtam. – Különösen ha éveken keresztül mást sem kap az ember.

– Hazug disznó – sziszegte a hátam mögött Dániel. – Ellopod az életrajzomat.

Visszamentem Istenfő Dánielhez és Halálfejú Józsihoz.

– Rengeteg árva gyerek van ebben a börtönben – mondtam. – Miért ne léphetnek be én is közéjük.

– De miért az én bőrömbbe akarsz bújni? – kérdezte Dániel. – Én nőttem fel kecsketejen, és mondhatom, hogy a kecsketej nagyon tápláló. Sokkal jobb étel, mint a répaleves.

– Az Árva Gyerek ezt nem tudja.

Istenfő Dániel fáradtan legyintett.

– Nem bánom, legyen a tiéd a kecsketej. A verseidet is visszaadhatom.

– Megvannak még?

– Megvannak.

– Maradjanak nálad – mondtam. – Itt átvennék a cefreszagot, ami nagy kár lenne, mert gyönyörű versek. Egyszer még büszke leszel rá, hogy te őrizted meg az első börtönverseket.

– Vissza kell mennem a börtönbe – mondta Dániel. – A sofőr már bizonyára ideges odafönt, és pisztoly van nála.

– Itt minden sofőrnek pisztolya van – mondtam. – Az egyik majdnem belém lőtt, amikor visszahozott a tengerpartról.

– Menjünk – mondta Halálfejú Józsi. – Időnként majd meglátogatunk.

Elindultak fölfelé a lépcsőkön. Utánuk szóltam:

– Radoman jelentette, hogy a tengerpartról a magánzárkába hoztak?

Halálfejú Józsi visszafordult.

– Nem tudom, hogy hívják. Állítólag bankrabló a fickó.

– Radomannak hívják – mondtam. – Nagyon rendes fiú. Bevehetnétek a szeszkereskedembe.

– Majd meglátjuk – mondta Halálfejú Józsi, és azzal elmentek.

Álldogáltam és nézelődtem egy ideig a pince közepén, aztán odamentem Mitarhoz, és megkérdeztem tőle:

– Még mindig tetszik a vörös pulóverem?

Mitar végignézett rajtam, és majdnem szánakozva azt mondta:

– Nem tetszik. Nem vörös már. Nagyon elkoszolódott.

– Most szívesen neked adnám.

– Nem kérem – mondta Mitar. – Menj, és csinálj magadnak fekhelyet, fekdüdj le, és aludd ki magad, mert reggel korán kelünk. Dolgoznunk kell, mert a nép igényli a pálinkát.

Elballagtam a pince sötétebb végébe, Halálfejú Józsi két testőre már megvackolt magának, és lefeküdt. Én is összeszedtem néhány pokrócot, fekhelyet készítettem, mint annak idején a borjúistállóban, lefeküdtem, és betakaróztam. Végre nem fáztam, a pincében sokkal melegebb volt, mint a magánzárkában. A cefrebűztől kábultan gyorsan elaludtam, nem tudom, hogy az Árva Gyerek mikor ment fel a Villába, és hogy Mitar mikor tért nyugovóra. És végre nem álmodtam Paolóról, a vérszomjas olasz cápáról. Semmiről sem álmodtam azon az első éjszakán.

Reggel arra ébredtem, hogy a testőrök a két kazánt töltik cefrével. Vödörökkel merték a cefrét a vashordókból, és öntötték bele a kazánokba, közben éktelenül zörögtek. A tűzifát már előzőleg bekészítették. Felkeltem, megmosdottam, megvártam, amíg a testőrök megtöltik a kazánokat, akkor begyújtottam mindkét kazánba.

Ettől kezdve úgy teltek a napjaim, ahogyan azt Istenfélő Dániel elmondta. Naphosszat üldögéltem a pálinkafőző rézkazánok előtt, raktam és néztem a tüzet, a puskacsőszerű csövekből pedig folydogált a savanyú vodka, amiből Mitar lepárolta a pálinkát, és a zománcozott vödörből a fonott korsókba töltötte. Időnként ismeretlen rabok jelentek meg a pincében, és elvitték a megtöltött korsókat. Rendszeresen étkeztünk, ugyanazt az ételt kaptuk, amit a Villa lakói, és ez jobb volt, mint az a rabkoszt, amit a marhategyérszti telepen ettünk. Az Árva Gyerek szintén megjelent rendszeresen minden este, bánatosan jött le a lépcsőkön, mindig köszöntem neki, ő visszaköszönt, leült Mitar kazánjához, a vizespohárba csorgatott az erős eresztésű pálinkából, lassan iszogatótt, és aztán már csak üveges tekintettel meredt a semmibe, és ekkor már nem látszott olyan bánatosnak, mint amikor a lépcsőkön jött lefelé.

Előfordult, hogy a két testőrnek el kellett kísérenie Halálfejú Józsit a körútjaira, ilyenkor mi ketten Mitarral töltöttük meg a kazánokat. Ez elég ragacsos munka volt, bemocskolt bennünket a bűzös cefre, és mi magunk is büzlöttünk, de valahogy ezt is megszoktam, tulajdonképpen állandóan kábult voltam egy kicsit, nem érdekelt semmi, megelégedtem azzal, hogy nézem a kazánokban égő tüzet, és nem gondoltam semmire. Istenfélő Dániel

általában hetente egyszer, amikor a pálinkáért behajtott pénzt hozta Halálfejú Józsinak, lejött hozzám, és elmesélte, hogy továbbra is jól megy az üzlet, Radomant is bevették maguk közé, és Radoman nagyon ügyesnek mutatkozik, ennek örültem, de ilyenkor sem beszéltem sokat, mert nem volt mit mondanom. Halálfejú Józsi is nagyon rendesen viselkedett velem, néha felvezetett a szobájába, és ott lezuhanyozhattam. Az egész Villából belülről csak Józsi szobáját és zuhanyozófülkéjét láttam. A kinti világban pedig azt észleltem, hogy egyre hidegebb lesz, és azt láttam, hogy a hó is kezd szállingózni. A börtönbe még egyszer megjött a tél.

Odalent a pincében kifogytunk az első erjesztésű cefréből, már csak a feldúsított fáradt cefrét főztük, de ez senkit sem zavart, az Árva Gyereket sem, továbbra is lejárt hozzánk esténként, és itta a cukrozott mérget, engem sem zavart, hogy ócska, vacak pálinkát csinálunk, mert amióta a pincében voltam, egyáltalán nem kívántam és nem is ittam pálinkát. Tüzeltem, és bámultam továbbra is a tüzet. Ezt csináltam éjszakánként álmomban is. A cefreszagtól elmosódó álmaim voltak, különböző helyeken ültem a lobogó tűz mellett, és mintha vártam volna valakit, de ez nem biztos, mindenesetre nem jött soha senki, egyedül maradtam a tűznél, és kissé elhagyatottnak éreztem magam. Talán ezért maradt vastag a bőröm a pincében is, de már ezt is majdnem megszoktam.

Aztán egy este Halálfejú Józsi nem azért jött le hozzám, hogy elvigyen zuhanyozni. Töprengve leült mellém a rézkazán elé, és csöndesen megkérdezte:

– Van neked ismerősöd a legfelsőbb bíróságon?

– Nincs.

– Kell hogy legyen – mondta Halálfejú Józsi. – Valaki a legfelsőbb bíróságról igen serényen szorgalmazza, hogy bocsássanak szabadon példás magaviseleted miatt.

– Engem?

– Téged.

Erre már felkaptam a fejem, és gondolkozni kezdtem. Eszembe jutott a tengerparti szálloda.

– Egyszer konyakot vittem egy szívbeteg bírónak, és ettől mintha helyre ugrott volna a szíve. De nem beszélgettem vele, csak a feleségével.

– Sokat beszélgettél a feleségével? – kérdezte Halálfejú Józsi.

– Elég sokat.

– Férfiasan viselkedtél vele?

– Igen.

– Leteperted?

– Természetesen – hazudtam.

– Hát akkor innen ered a kezdeményezés – állapította meg Halálfejú Jó-

zsi. – Az asszonyka felbiztatta a férjét, hogy szorgalmazza a szabadon bocsátásodat!

– Ezek szerint előbb szabadulok...

– Nem – rázta a fejét Halálfejű Józsi. – A börtön vezetősége nagyon jól tudja, hogy milyen példásan viselkedtél. Szétverettél egy tengerparti szállodát. Az igazgató a nevedet sem akarja hallani.

– Szólhatnál neki az érdekemben.

– Kihozattalak a magánzárkából. Ez volt a legtöbb, amit elérhettem. Ahhoz, hogy szabadon bocsásson, nem pálinkát, hanem aranyat kellene csinálnom ebben a pincében, és meztelen táncosnóket kellene hozatnom neki a Villába, amikor a kiváltságos rabokkal mulatozik.

Hátrafordultam Mitarék felé. Mitar most is gondosan ügyelt a tűzre, az Árva Gyerek pedig most is üveges szemekkel nézett a semmibe.

– Az Árva Gyerek jó barátja az igazgatónak – mondtam. – És ő tudja, hogy én is szegény árva gyerek vagyok.

– Az Árva Gyerek használhatatlan – mondta Halálfejű Józsi, és felállt. – Szerintem már régen elfelejtette, hogy te is árva gyerek vagy. Teljesen lemerevedik, és az erős pálinka mindent kitöröl a fejéből. De azért nem rossz dolog az, ha valaki iránt a legfelsőbb bíróságról érdeklődnek.

Halálfejű Józsi elment, én meg megpróbáltam szembenézni az Árva Gyerekkel, de azt hiszem, ő nem látott engem. Mégis odamentem hozzá, és azt mondtam:

– Mi, árva gyerekek egész életünkben kecsketejen élünk, és pincékben penészedünk.

– Krumplihéjon élünk, és árvaházakban lakunk – mondta az Árva Gyerek.

– Én állandóan a dohos pincékben éltem – mondtam. – Nevelőszüleim dúsgazdag ékszerészek voltak, de igen mostohán bántak velem. Volt egy hatalmas pincéjük, telis-tele arany ékszerekkel, és nekem állandóan a pincében kellett ülnöm, és az arany ékszereket kellett fényesítenem. Közben csak kecsketejet kaptam reggel, délben, este. A pince fölött egy táncterem volt, a város fiatalsága hétvégén ide járt táncolni, ilyenkor hallottam a zenét és az ütemes lábdobogást, nagyon szerettem volna felmenni a vasalt nadrágú fiúk és a kipirult arcú lányok közé, minden ujjamra aranygyűrűt szerettem volna húzni, az aranygyűrűk csillogtak volna odafent, és én táncoltam volna a kipirult arcú lányokkal, aztán eladtam volna az aranygyűrűket, és meghívtam volna vacsorára és egy jófajta italra a lányokat. A pincének azonban súlyos, vastag ajtaja volt, és azt mindig rám zárták, csak akkor nyitották ki, amikor kecsketejet hoztak, és elvitték a fényesre csiszolt ékszereket. Én meg sohasem adhattam el aranygyűrűket, és sohasem volt pénzem.

– Életemben egyetlenegyszer volt sok pénzem – mondta az Árva Gyerek. – De azt is elvették tőlem, és elküldték ebbe az árvaházba.

– Ki kell jutnom végre a pincéből – mondtam. – Éjszaka nyomasztó álmaim vannak, és a rézkazánokat is aranykazánoknak látom, de ezek az aranykazánok sem az enyémeik.

– Az árva gyerekeken senki sem akar segíteni – mondta az Árva Gyerek.

– Segítsünk akkor mi egymáson – mondtam. – Talán kijuthatnék végre a pincéből, ha valaki szólna egy jó szót az érdekeimben a börtönigazgatónál.

– Nekünk, árva gyerekeknek nincs hatalmunk ebben a gonosz világban – mondta az Árva Gyerek bánatosan.

Akkor ott hagytam, de elhatároztam, hogy a továbbiakban nem hagyom békében. A következő estéken is mindig odamentem hozzá, és mindig elmondtam a történetemet az arannyal teli pincéről. Az Árva Gyerek merev testtartásban és merev tekintettel hallgatott, néha mondott valamit a saját sanyarú életéről is, de úgy láttam, nem hatódott meg az én sanyarú életem hallatán. Ennek ellenére tovább meséltem neki minden este ugyanazt a történetet, és egyre többet beszéltem az arany ékszerekről és a sok pénzről, amiből nekem sohasem jutott semmi.

Egy este együtt jött le a pincébe Halálfejű Józsi és Istenfélő Dániel. Ünnepeles arccal jöttek, nem néztek rám, Mitarhoz mentek, és Istenfélő Dániel megkérdezte tőle:

– Milyen a pálinkád?

Mitar a vödörbe tette a hasas lázmérőt, figyelmesen megvizsgálta, és azt mondta:

– Huszonöt grados.

– Ez kell nekünk most – mondta Dániel. – Adjál három poharat.

Mitar előkerített három vizespoharat, és átadta Istenfélő Dánielnek, aki telemerte a poharakat pálinkával, és odajött hozzám Halálfejű Józsisal. Az egyik poharat a kezembe nyomta.

– Igyál – mondta.

– Nem kívánom a pálinkát – szabadkoztam. – Amióta ebben a bűzös pincében vagyok...

– Igyál! – förmedt rám Dániel.

Kortyoltam a vizespohárból, és elállt a lélegzetem a méregerős cukros pálinkától. Levegőért kapkodtam, amikor Istenfélő Dániel azt mondta:

– Holnap hazamész.

Gyorsan nyeltem még egyszer a pálinkából, és akkor hirtelen, először, amióta a cefrebűzös pincében éltem, kitisztult az agyam.

– Micsoda? – kérdeztem.

– Holnap hazamész – ismételte Dániel. – Az igazgató aláírta az elbocsátópapírjaidat.

– Igaz ez? – fordultam Halálfejű Józsihoz.

– Igaz – mondta. Kezet nyújtott, és kezet ráztunk. – Nem tudom, hogyan csináltad, de jól csináltad.

– Áldott legyen minden földrajztanárnő ezen a világon, és áldott legyen minden árva gyerek ezen a világon – mondtam könnybe lábadt szemekkel.

Istenfélő Dániel átölelt, megveregette a hátamat, és azt mondta:

– Várjál meg odakint. Viszem majd a verseidet is.

– Idd ki a pálinkádat, és gyerünk mosakodni – mondta Halálfejű Józsi. – Sikáld le magadról a cefrebűzt, illatosan menjél ki a szabad világba.

Kiittam a vizespohárból a méregerős pálinkát, és akkor felmentünk a Villába Halálfejű Józsi szobájába. Levetkőztem, és bementem a zuhanyzófülkébe. Sokáig álltam a vízszugár alatt, és éreztem, hogy ismét vékony és rugalmas lesz a bőröm.

Másnap hazaengedtek a börtönből.

